

Medailon k poctě Vandy Jiřikovské

V roce 2023 slaví velké životní jubileum kolegyně PhDr. Vanda Jiřikovská, CSc., (dříve Tůmová, rozená Langrová), jedna ze nejvýznamnějších českých a československých etnografek. Studium etnografie na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy ukončila v roce 1958. V témže roce nastoupila do Vlastivědného muzea v Zábřehu; nedlouho poté vykonávala funkci ředitelky tehdejšího Okresního vlastivědného muzea v Šumperku. V tomto období na přelomu 50. a 60. let 20. století pořídila v terénu značné množství dokumentárně cenných fotografií lidového stavitelství na území bývalého okresu Šumperk.

V roce 1962 byla přijata do Ústavu pro etnografii a folkloristiku ČSAV, kde se zabývala etnografií města. V rámci tohoto zaměření pak odevzdala kandidátskou práci o pražských nouzových koloniích. Již jako vědecká pracovnice se zúčastnila výzkumů na Ostravsku, Strakonicku a v okolí Prahy. Krátkou dobu poté (pro vyloučení z KSČ po prověrkách po roce 1968) pracovala ještě v oddělení dokumentace zmíněného ústavu. Od roku 1973 působila až do svého odchodu do důchodu v roce 1991 jako odborná pracovnice ve Vlastivědném muzeu ve Slaném – na jeho pobočce v Národopisném muzeu Slánska v Třebízi. Poté v letech 1992–1999 pracovala jako odborná pracovnice ve Středočeském muzeu v Roztokách u Prahy, kde jsem měl tu čest s jubilantkou úzce spolupracovat. V letech 2004–2010 pracovala na odborném pracovišti pro lidovou kulturu se sídlem v Kouřimi, které patří pod Regionální muzeum v Kolíně. Velmi aktivní byla Vanda Jiřikovská souběžně v těchto letech i v dalších činnostech. V období 1997–2010 externě vyučovala kurz *Úvod do muzeologie* na katedře kulturní antropologie Západočeské univerzity v Plzni. Několik let působila jako členka výboru České národopisné společnosti, čtyři roky vykonávala funkci předsedkyně etnografické komise Asociace muzeí a galerií ČR. V posledních letech se kromě problematiky lidového stavitelství a vesnických sídel intenzivně věnovala terénní dokumentaci obyčejových tradic především na území středních Čech. Účastnila se též řady seminářů komise pro lidové obyčeje. Jubilantka má za sebou úctyhodnou publikační činnost (viz jubilejní články v *Ethnologia Europae Centralis* 2005, Národopisném věstníku 2003 a 2/2013, Zpravodaji Komise pro lidové stavitelství 2013 a v Národopisné revue 4/2018), dále napsala značné množství recenzí a zpráv a byla autorkou řady výstav v letech 1977–2012 ve Vlastivědném muzeu ve Slaném, tak i v Národopisném muzeu Slánska v Třebízi.

Přejeme Vandě Jiřikovské do dalších let hodně zdraví, životního a pracovního elánu (ten ovšem vždy měla). V současné době se snaží uspořádat vlastní archiv velmi cenných terénních záznamů a dalších nezpracovaných poznámek.

Lubomír Procházka
Hornické muzeum Příbram